

## *Palasik Mária*

### *Kovács Béla elhurcolása*

A második világháború után a három győztes világhatalom megegyezése alapján Magyarországon működő, szovjet irányítás alatt álló Szövetséges Ellenőrző Bizottság az 1947. február 26-i lapokban az alábbi hírt tette közzé: a szovjet megszálló hatóságok 1947. február 25-én Budapesten letartóztatták Kovács Bélát, a Független Kisgazdapárt volt főtitkárát, azért mert tevékenyen vett részt olyan földalatti szovjetellenes, fegyveres csoportok megalakításában, amelyeknek tagjai terrorcselekményeket és gyilkosságokat követtek el Magyarország területén a szovjet hadsereg tagjai ellen. A sajtóközleményben hangoztatott súlyos vádak soha többé nem szerepeltették; a későbbi nyomozati iratokban és jegyzőkönyvekben szó sem esett gyilkosságokról és terrorcselekményekről sem Kovács Bélával, sem mással összefüggésben.

A nyilvánosság az 1956-os forradalom napjaiban találkozhatott ismét Kovács Béla névvel: előbb földművelésügyi, majd államminiszter lett Nagy Imre kormányában. Az emberek ebből a hírből értesültek közvetve arról is, hogy Kovács Béla él és Magyarországon tartózkodik. De hogy mi történt vele a két hír között eltelt majd tíz évben, azt homály fedte egészen 1995-ig, amikor a rehabilitálásáról szóló iratokat az Orosz Föderáció Központi Irattára átadta a Magyar Külügyminisztériumnak.

Ki is volt Kovács Béla? Miért volt nagyobb hírértéke az ő lefogásának, mint bárki másénak, akit szintén a szovjet hatóságok hurcoltak el ez idő tájt? Kovács 1932-től a Független Kisgazdapártban sokat tett a parasztság társadalmi, gazdasági, politikai felemelkedéséért, az 1941-ben alakult Parasztszövetség főtitkárává választották. Politikai pályája a háború után szépen ívelt felfelé: 1944 végétől parlamenti képviselő lett, de volt belügyi államtitkár, földművelésügyi miniszter. Pártjában az egyik legrangosabb funkciót töltötte be: 1945. augusztustól a pár főtitkára, majd 1946. márciustól a párt lapja, a Kis Újság főszerkesztője lett. A legnépszerűbb parasztpolitikusnak, karizmatikus személyiségnek tartották, aki képes összefogni a parasztságot. Tudomásul vette a háború utáni sajátságos, ún. koalíciós kormányzás szükségességét, aminek velejárója volt, hogy az 1945. november 4-i választásokat megnyert kisgazdapárt együtt alakított kormányt a kommunista, a szociáldemokrata és a Nemzeti Parasztpárttal. Kovács Béla következetesen védte a klasszikus demokrácia értékeit, kevésbé volt engedékeny, mint pártjának más reprezentánsai, ellenállt a baloldali pártok hatalom-kisajátítási kísérleteinek. Ez okozta tragédiáját is.

Az előadás bemutatja Kovács Béla politikai pályáját, elhurcolását, hazatérését és emlékének őrzését.